

аеродинамічними властивостями, розмірами, коефіцієнтами тертя та формою. Потім на віброфрікційних сепараторах за пружними властивостями, коефіцієнтами тертя та формою. І накінець можна рекомендувати сепарацію на сепараторах, що здійснюють сепарацію за кольором частинок суміші. Ці сепаратори, які нещодавно з'явилися у продажі на промисловому ринку України, випускаються фірмою ТМ «MEYER». Вартість їх майже на порядок вища за традиційні сепаратори, обслуговування теж, але зарекомендували вони себе позитивно.

Висновки. Проведений аналіз засобів сепарації зернових сумішей в тому числі важкороздільних дозволяє розробити алгоритми аналізу та сепарації зернових сумішей з урахуванням мінімізації енерговитрат.

Список літератури

1. Васильковский М.И., Васильковский А.М., Косинов М.М. и др. К созданию зерноочистительных машин нового поколения // Вісник ХДТУСГ. «Сучасні напрямки технології та механізації процесів переробних і харчових виробництв». Вип.22. - Харків: ХДТУСГ, 2003. - с.29-33.

2. Богомоллов А.В. Пути снижения энергоемкости и повышения качества работы вибрационных зерноочистительных машин // Прогресивні ресурсозберігаючі технології та їх економічна обґрунтованість у підприємствах харчування. Економічні проблеми торівлі. Зб. наук пр.- 4.1. - Харків: ХДАТОХ, 1998. - с. 143-145.

3. Линь А. Оставьте решето в покое //Изобретатель и рационализатор. 1984. - № 3. - с.22 - 23.

4. Богомоллов А.В. сепарация трудноазделимых сыпучих смесей / А.В. Богомоллов.- Харьков, ХНТУСХ, 2013.- 308 с.

УДК 631.362

НОВИЙ НАПРЯМОК ПЕРЕРОБКИ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ

**Ірклієнко В.І., к.т.н., Богомоллов О.В., д.т.н., проф.,
Завгородній О.І., д.т.н., проф., Повассар Г.С., магістрант**

(Державний біотехнологічний університет)

Стан харчування населення, якість і безпека продовольчої сировини і харчових продуктів є факторами, що мають найважливіше – значення для збереження і зміцнення здоров'я населення.

В даний час розмелювання зерна пшениці в борошно в основному проводять за певною технологічною схемою. Спочатку зерно проходить суху або мокру очистку, гідротермічну підготовку і надходить на першу драну систему. На цьому шляху технологічної схеми до надходження зерна в вальцовий верстат зернівка пшениці залишається цілісною. Зерно формованих помольних партій надходить з високим ступенем зараженості. Загальне

мікробне число становить $5 \cdot 10^6 \dots 8 \cdot 10^8$ КУО/г. Первинна суха очистка, яка включає аеродинамічне, вібраційно-пневматичне сепарування, сепарування за довжиною і шириною, дещо знижує зараженість. При цьому відбувається видалення пилу, хворих і травмованих зерен, що відрізняються від здорових за вагою і розмірами, а також поверхневої інфекції зі здорового насіння.

При вологому очищенні зерна, його промиванні частина поверхневих мікробів змивається водою. Але при взаємодії з водою відбувається вторинне зараження здорових зерен. Помітного зниження зараження не відбувається. На стадію гідротермічної обробки зернова маса надходить з зараженістю $8 \cdot 10^6 \dots 1 \cdot 10^7$ КУО/г.

Таким чином при переробці зерна бруд і контамінанти потрапляють в продукти. Сутність питання полягає в тому, що присутність в зерні борозенки збільшує зовнішню поверхню, а значить і вміст оболонки. Також в ній накопичується пил, бруд і контамінанти від яких ціле зерно важко очистити.

Нами пропонується розколоти зерно по борозенці на дві частини та отримати доступ робочих органів технологічних машин для більш ретельної обробки цієї частини зерна, в результаті якої можна отримати екологічно безпечну продукцію – крупу нового типу і борошно обойне з низьким показником зольності.

Для реалізації нового напрямку переробки зерна пшениці нами розроблені: просіювач зерна, шелушільна машина, пневмотичний сепаратор, дисковий здрібнювач зерна та молотковий млин. Використання цього обладнання за певними технологічними схемами дозволило отримати нові продукти з зерна пшениці: крупу нового виду подовженої форми і борошно обойне з низьким показником зольності 0,75. Порівняльні результати асортименту продукції за традиційною технологією (верхній рядок) та запропонованою (нижні рядки) представлені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Асортимент продукції

	№1 сх. ø3,0	№2 сх. ø2,5	№3 сх. ø2,0	№4 сх. ø1,5	Артек сх. ø0,63	Мучка	Кормові відходи	Не кормові відходи
Крупа Полтавська	8%		43%		12%	30%	5,3%	1,7%
Крупа нова	-	53%	-	28%	3,2%	9%	5%	1,8%
Борошно	-	48%	-	28%	3,2%	14%	5%	1,8%

Як видно з табл. 1 запропонований новий напрям та розроблене обладнання дозволяє отримати за один прохід до 53 % екологічно чистої крупи нового виду, до 28 % традиційної крупи Полтавська №4, 3,2 % крупи Артек або у разі виробництва борошна до 79,2 % борошна обойного з показником зольності відповідним борошну 1-го сорту.

Результати досліджень впроваджені у виробництво в СФГ «Калина» Вовчанського району, ПП «Агротехремонт» Богодухівського району.

Список літератури

1. Богомолів А. В., Ірклиєнко В. І. Інноваційна технологія виробництва крупи нового виду. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2016. Вип. 179.: Сучасні напрямки технології та механізації процесів переробних і харчових виробництв. С. 54-58.

2. Богомолів А. В., Ірклиєнко В. І. Нове направление в технології переробки зерна пшениці. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. 2018. Вип. 194 «Сучасні напрямки технології та механізації процесів переробних і харчових виробництв». С. 5-12.

3. Богомолів А.В., Ірклиєнко В.І. К вопросу энергоемкости измельчения зерна пшеницы. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2019. Випуск 207. С. 68-75.

4. V.I. Irklienko, O.V. Bogomolov, I.M.Lukivanov, L.V. Kis-KorkishchenkoQ, P.S. Syromiatnikov. Developing environmentally friendly technology for wheat grain processing. Petro Vasylenko Notional Technical University of *Agriculture*, 44 Alchevskih St., Kharkiv, 61002, Ukraine. *Ukrainian Journal of Ecology*, 2021, 11(2), x-xx, doi: 1 0.1 5421/2021 Kharkiv.

5. Богомолів О.В., Ірклієнко В.І., Завгородній О.І., Нетецький Л.Г., Кісь-Коркіщенко Л.В. Моделювання процесу здрібнення зернівки у робочій камері здрібнювача сколювальної дії. *Журнал "Технічний сервіс агропромислового, лісового та транспортного комплексів" № 23, 2021 р.* с. 194-199.

УДК 632.366.36.

ДО ПИТАННЯ ОЧИЩЕННЯ НАСІННЯ ГОРОХУ ВІД ПОЛОВИНОК

Богомолів О.В., д.т.н., проф., Науменко Є.М., аспірант

(Державний біотехнологічний університет)

Горох – цінна бобова культура, він має продовольче та кормове значення. Насіння гороху відрізняється розварюваністю та високими смаковими якостями.

Основною речовиною, що визначає харчову цінність гороху є білки, вміст яких у 2-3 рази вищий ніж хлібних злаків. Горох містить усі незамінні амінокислоти, а за вмістом метіоніну перевершує всі зернобобові культури поступаючись лише сої.

Посів високоякісним насінням гороху призводить до підвищення врожайності, проте підготовка їх до посіву пов'язана з певними труднощами. Справа в тому, що насіння гороху є крихкою структурою, складається з двох половинок і при обмолоті значна їх кількість до 5-8% розколюється на дві половинки. Очищення насіння гороху від половинок також є проблемним, так